

216. Sunds kyrkoby, Ydre hd.

Pl. LXXVII. Fig. 1.

Litteratur: VHAA. månadsblad III, 1879, s. 159.

Av runstenen finnes blott ett fragment, som hittats i ett trädgårdsland vid Sunds Södergård öster om gården, antagligen 1879, vilket är en avbildning därav inkom till VHAA. Vid mitt besök 1895 låg stenen i trädgården sydost om gården men skulle läggas upp på ett stenrös på samma ställe.

Ämnet är gråsten. Stenens längd är 67 cm, största bredden 45 cm. Slingans bredd är 16 cm.

Stenen innehåller återstoden av två slingor i rät vinkel mot varandra, alltså förmodligen fotslingan och ena sidans slinga.

Slingan längs runstensstycket innehåller inskriften:

: krimi —
5

Runan 4 är fullt tydligt **m**, icke **k**, 5 är nedtill avslagen och synes icke kunnat hava någon bistav på mitten men har troligen haft nedtill och varit **Λ R**, så att namnet varit *Grimr*, vilket namn ej är ovanligt, isl. *Grimr*, fsv. *Grimber*. Då detta namn börjar slingan, har denna antagligen varit begynnelseslingan längs stenens vänstra sida.

Av fotslingan finnes blott ett litet stycke av övre slinglinien, som utgår straxt t. v. om foten av **R r**. I denna slinga finnes dels en punkt omedelbart under **r k** och ett stycke av en stav.

217. Oppeby, Sunds sn, Ydre hd.

Pl. LXXVII. Fig. 2.

Litteratur: L. 1199; W. 210; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 70; L. F. Rääf, *Iduna* VIII, s. 160 f.; L. f. B. 1199, träsnitt; VHAA. månadsblad III, 1879, s. 187; Teckning ur Wides saml. hos VHAA.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 32, teckn.

L. F. Rääf, *Iduna* VIII, 160 f., påpekar, att Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* II, s. 70, felaktigt uppgivit runstenen vid Oppeby vara sönderslagen och förstörd, enär den står väl bibehållen vid Oppeby hemman nära intill Södergårdens bygata, 100 steg från den landsväg, som löper mellan Sunds och Stutstorps gästgivargårdar, lutande med framsidan 2 aln. 9 tum utöver foten, och en teckning gives av honom tab. 3 fig. 1 med skala.

I VHAA. månadsblad III, 1879, s. 187 meddelas, att vid skiftesförrättningen jordägarne avsatt en plan av 0,15 kvadratrev (132,22 kvm) omkring den då resta Oppeby runsten och en väg av 4 fots (1,187 m) bredd från allmänna landsvägen till denna plan. Runstenen är rest på en bergbacke invid landsvägen närmast Oppeby Södergård och flyttad ett stycke från sin förra plats.

Ämnet är granit. Höjden är 3,30 m, bredden över korsets översta linie är 59 cm, vid stenens fot 68 cm. Slingans bredd växlar mellan 13 och 17 cm.

I **onipikr** och **biorn** har **o** formen **‡**; övre bistaven t. v. är skadad uti **‡** i **onipikr**. I **biorn** går icke bistaven i **b** ända in till stavens mitt och **r** har nedre strecket föga utprägladt; icke heller i **reisa**, **krein**, **sistur** har bistaven i **r** någon skarp krök. Den avlidnes namn är **krein**; bistaven till **r** utgår 3 cm t. h. om staven. I **sistur** har **i** enligt L. f. B. 1199 varit **u**, men i så fall skulle bistaven till detta **u** vara fullständigt förstörd av den skada, som ock förstört topparna på tre av ordets följande runor, som stå i fotslingan. Denna skada är emellertid gammal, mer än övre hälften av **r** i **sistur** är skönjbar över skadan, och även spetsen av **t**, vars bistavar äro förstörda, tyckes kunna skönjas i skadan. Då nu ingen bistav kan upptäckas till **i**, måste runan fattas som **i**, om icke själva skadans kant kunnat fattas som bistav till **u**. Det andra **s** i **sistur** är vänderuna.

Inskriften är alltså följande:

[illegible]

Ordet *önidingr* förekommer i satsen: *hann var manna mestr önidingr*, på olika sätt ristad B. 1000, L. 1272 Transjö, Albo hd, Sm., B. 1008, L. 1267 Rörbro, Sunnerbo hd, Sm., och Ög. 77 Hovgården. Ut i denna inskrift åter är ordet som berömmande bestämning ställt framför namnet på den, som rest stenen, liksom L. 1005 Fläckebo, Västm.: **buonti** × **kupr** × **hulmkoetr** × **lit** × **resa** × etc. 'Den bonde god Holmgöt lät resa . . .' Som motsats till 'niding' måste det betyda 'med gott anseende' och motsvara det yngre *dughande, donde, dande*, jfr i Söderwalls ordbok . . . *kallas nidung aff hvariom manne oc aldre heta dandeman*, Di. 196, och torde därför lämpligast översättas med 'danneman', om ock dettas betydelse något försvagats.

Namnet **krein** *Græn* är icke eljest uppvisat men förekommer som tillnamn: *Guðmundr grein* på Hisingen c. 1380, D. N. 5,³²², och *Ögmundr grein* i Bohuslän c. 1425, D. N. 5,⁵⁷⁴, vilka anföras av K. Rygh, *Norske og isl. tilnavne fra oldtiden og middelalderen*, Throndhjem 1871, s. 21, se ock B. Kahle, *Ark. f. nord. fil.* XXVI, 235. *Gudmund Green* förekommer ock t. ex. SRP. n. 954 (1370), 1888 (1379), *Gunno Green* SRP. n. 140 (1353); samma tillnamn bär ock rådsherren *Magnus Green* på 1400-talet och hans son *Ivar Green*.

Översättning: Dannemannen Björn reser stenen efter Gren, sin fader, och Stena, sin syster.

218. Torpa kyrka, Ydre hd.

Litteratur: Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 80; Rääf, *Beskr. af Ydre härad i Östergötland* IV, s. 238; Liljegren, *Runlära*, s. 213, not 1.

Broocmans uppgift lyder: »På muren vid Prädikstolen står med Rune-Bokstäfver namnet **Sven Nilss · Gotus.**» Rääf yttrar: »Vid ett af dessa tillfällen har en på muren vid uppgången till predikstolen